

Nr 157.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer; given Stockholms slott den 26 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o)—12:o) hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernädigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Felix Hamrin.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, anmäler följande frågor om pension, att utgå å allmänna indragningsstaten, åt vissa i statens tjänst anställda personer och anför därvid:

Försvarsdepartementet.

1:o.

Med eget utlåtande den 29 januari 1931 har marinförvaltningen överlämnat en till varvschefen vid flottans station i Stockholm ingiven framställning av *chefen för ingenjördepartementet vid flottans varv i Stock-*

Bihang till riksdagens protokoll 1932. 1 saml. 127 häft. (Nr 157.)

*Ang.
pension åt
arbetsförman-
nen av 2:a
klass vid flot-*

tans varv i
Stockholm
F. L. Johans-
son.

holm om beredande av pension åt arbetsförmannen av 2:a klass vid ingenjördepartementet Frans Leonard Johansson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Johansson, som är född den 20 september 1868, vunnit anställning såsom daglönare vid ingenjördepartementet vid flottans varv i Stockholm den 30 april 1915; att han befordrats till förman den 18 november 1918; att han antagits att från och med den 1 juli 1928 vara extra ordinarie tjänsteman vid försvarsväsendet med placering såsom arbetsförmän av 2:a klass och med lön enligt 10 lönegraden 11 löneklassen i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän jämte ett personligt lönetillägg å 33 kronor 41 öre för månad till täckande av skillnaden mellan de av honom före den 1 juli 1928 åtnjutna löneförmånerna och avlöningen enligt nyssnämnda avlöningsreglemente; att han — enligt företett läkarintyg — på grund av kronisk sjukdom i det centrala nervsystemet är för framtiden arbetsoförmögen; samt att han till följd av nämnda sjukdom varit förhindrad att uppehålla sin tjänst sedan den 7 augusti 1929, från vilken tid han åtnjutit sjukavlöning.

Direktionen över flottans pensionskassa har efter därom av marinförvaltningen gjord framställning avgivit utlåtande i ärendet den 28 november 1930 och därvid anfört följande:

Enligt kungörelsen den 25 november 1910 (nr 130) angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare erfordrades för rätt att komma i åtnjutande av pension — förutom att antingen hava uppnått 65 levnadsår eller efter uppnådda 60 levnadsår befinnas på grund av försvagat hälsotillstånd eller nedsatta krafter mindre tjänlig till arbete vid marinen eller ock efter uppnådd levnadsålder av 55 år befinnas av behörigen styrkt sjuklighet vara för framtiden oförmögen till utförande av arbete därstädes — att hava tjänat staten under minst 25 år.

Jämlikt kungörelsen den 24 augusti 1920 (nr 645) angående pensionsförbättring åt vid marinen anställda daglönare, skulle till förman, sjukvaktare och annan daglönare, som pensionerades efter den 30 juni 1920 tills vidare utgå pension, vilken vid en tjänstetid av 25 år skulle utgöra, för förman och sjukvaktare 600 kronor samt för annan daglönare 500 kronor jämte förhöjning av nämnda pensionsbelopp med 20 kronor för varje fullt tjänstår däröver och under iakttagande tillika, att högsta pensionsbeloppet finge uppgå till för förman och sjukvaktare 900 kronor samt för annan daglönare 800 kronor.

Enär bestämmelse ännu ej utfärdats för pensionering av extra ordinarie tjänstemän och extra befattningshavare vid försvarsväsendet, kunde sådana anställningshavare vid marinen icke tilläggas pension genom flottans pensionskassa. Den tid, de före den 1 juli 1928 tillhört daglönarstaten, berättigade dem emellertid vid viss levnadsålder till pension, såvida denna tid uppginge till minst 25 år från 20 års ålder.

Med hänsyn till den tid, Johansson tillhört daglönarstaten, kunde han i enlighet med bestämmelserna i den omtämlade kungörelsen den 25 november 1910 för närvarande icke tillerkännas någon pension genom flottans pensionskassa.

I skrivelse den 29 januari 1930 hade direktionen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förklara, att vid marinen anställd extra ordinarie tjänsteman och extra befattningshavare, som åtnjöte lön enligt kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet och vilken före den 1 juli 1928 innehåft anställning som förman bland daglönare, sjukvaktare eller annan daglönare vid marinen, finge tills vidare tilläggas pension genom flottans pensionskassa såsom förman, sjukvaktare eller annan daglönare i enlighet med därför givna bestämmelser, med iakttagande att tjänstetiden såsom extra ordinarie tjänsteman eller extra befattningshavare jämväl finge tillgodoräknas vid fastställande av pensionens belopp.

Om denna direktionens hemställan vunno bifall, vore Johansson, därest han kvarstode i tjänst till och med den 30 april 1940, då han innehade 25 tjänstår från 20 års ålder, berättigad till pension genom flottans pensionskassa, och tillkomme honom då från och med månaden näst efter den, uti vilken han erhöle avsked, årligen:

pension	kronor	600
pensionstillägg	»	180
pensionsförhöjning	»	144
			<hr/>
		kronor	924.

Riksdagen hade i ett flertal fall efter proposition av Kungl. Maj:t medgivit, att daglönare vid marinen, som icke innehåft pensionsberättigande tjänstetid men ansetts böra avskedas, finge tillerkännas avkortad pension från allmänna indragningsstaten (R. skr. nr 302/1922 p. 19 och nr 306/1924 p. 10 b).

På grund av föreliggande omständigheter syntes billigheten bjuda, att jämväl Johansson för sin nu innehavda tjänstetid beviljades någon pension. Enär jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 24 augusti 1920 (nr 645) pensionen för en daglönareförman vid en tjänstetid av 25 år från 20 års ålder skall utgöra 600 kronor jämte förhöjning av nämnda pensionsbelopp med 20 kronor för varje fullt tjänstår därutöver intill 900 kronor, syntes i det föreliggande fallet, därest Johanssons hela tjänstetid finge medtagas i beräkningen, en minskning av 20 kronor för varje år, som tjänstetiden understeg 25 år, böra äga rum. Med tillämpning av denna princip skulle för Johansson, som innehade 15 fulla tjänstår från 20 års ålder, pensionen komma att utgöra 400 kronor, vartill skulle komma pensionstillägg enligt kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360) med 180 kronor och pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med 116 kronor. Sammanlagda förmånerna av pension, pensions-tillägg och pensionsförhöjning skulle alltså utgöra 696 kronor. Härtill skulle komma dyrtidstillägg med ett belopp av 156 kronor enligt gällande procenttal, vadan alltså sammanlagda beloppet av pension och dyrtidstillägg bleve 852 kronor. Detta belopp syntes dock direktionen vara alltför lågt.

I skrivelse den 30 maj 1930 till marinförvaltningen hade direktionen beträffande en extra ordinarie tjänstemans å flottans varv i Karls-

krona pensionsförhållanden ifrågasatt, att han, som före sitt antagande till extra ordinarie tjänsteman varit daglönare, skulle i fråga om pension likställas med icke-ordinarie befattningshavare vid den civila statsförvaltningen, för vilka 1926 års pensionsutredning avgivit förslag till pensioneringsbestämmelser, ävensom att, enär tjänstemannen i fråga icke erlagt några avgifter för sin pensionering, från för honom fastställt tjänstepensionsunderlag borde avdragas $\frac{1}{10}$, varjämte, för den händelse han vid avskedets meddelande icke vore berättigad till »hel pension», densamma borde reduceras med i nyssnämnda förslag (§ 23) angivna grunder.

Därest i sagda förslag angivna pensioneringsgrunder även skulle tillämpas vid Johanssons pensionering, skulle tjänstepensionsunderlaget för honom, som vore placerad i 10 lönegraden uti den enligt kungörelsen den 22 juni 1928 med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet gällande löneplanen, utgöra 2,040 kronor. Med tillämpning av direktionens förberörda reduceringsprincip, skulle pensionsförhållandena för Johansson ställa sig sålunda:

tjänstepensionsunderlag	kronor 2,040: —
minskning med $\frac{1}{10}$	» 204: —
	<hr/>
	kronor 1,836: —
minskning med $\frac{1}{120}$ härav för varje full fjärdedel av år, varmed antalet tjänstår understege 30.....	kronor 887: 40
avkortad pension	kronor 948: 60.

Då emellertid enligt § 35 och § 25: 1 i samma förslag till pensioneringsgrunder beloppet av »sjukpension» utginge med lägst 75 procent av hel pension, skulle, om förenämnda belopp, 1,836 kronor, ansåges utgöra »hel pension» för nu ifrågavarande befattningshavare, det honom tillkommande beloppet av »sjukpension» utgöra $\left(\frac{1,836 \times 75}{100} =\right)$ 1,377 kronor.

Detta pensionsbelopp syntes dock direktionen vara alltför högt i betraktande av att en förman vid daglönarstaten med 40 tjänstår uppbure i sammanlagda pensionsförmåner endast 1,260 kronor för år, att Johanssons sammanlagda tjänstetid utgjorde allenast $15\frac{6}{12}$ år, att han före antagningen den 1 juli 1928 till e. o. tjänsteman, arbetsförman av 2:a klassen, varit förman vid daglönarstaten och även efter antagningen till e. o. tjänsteman torde hava skött samma syssla som förut, samt att han på grund av sjukdom varit förhindrad uppehålla sin tjänst sedan den 7 augusti 1929.

Med hänsyn dels till dessa omständigheter, dels ock därtill att Johansson icke betalt några pensionsavgifter, ville direktionen föreslå, att man vid beräkningen av den pension, som kunde anses böra tillerkännas Johansson, helt bortsåge från den tredjedel av nämnda tjänstepensionsunderlag av 2,040 kronor, som skulle anses utgöra »avgiftspension», d. v. s. 680 kronor, och till grund för beräkningen lade blott de två tredjedelar, som skulle anses utgöra »statspension» eller alltså 1,360 kronor. Med denna beräkningsgrund skulle enligt de återopade paragraferna i 1926 års pensionsutrednings förslag till pensioneringsgrunder Johanssons »sjukpension» utgöra $\left(\frac{1,360 \times 75}{100} =\right)$ 1,020 kronor, vilket belopp syntes direktionen skäligt.

Då denna pension vore att betrakta såsom »reglerad pension», borde pensionstillägg enligt kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360) och pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) icke därå utgå. Däremot komme till densamma dyrtidstillägg, vilket enligt gällande procenttal utgjorde 204 kronor för år. Sammanlagda beloppet av pension och dyrtidstillägg skulle alltså bliva 1,224 kronor.

Enär Johansson icke uppfyllt villkoren för erhållande av pension genom flottans pensionskassa, borde den pension, som kunde bliva honom beviljad, utgå från allmänna indragningsstaten.

Marinförvaltningen har i sin förenämnda skrivelse den 29 januari 1931 anfört huvudsakligen följande:

Marinförvaltningen hade i tidigare sammanhang uttalat, att sedan genom kungörelsen den 22 januari 1928 (nr 215) däri omförmälda befattningshavares löner blivit reglerade efter samma grunder, som gällde för annan icke-ordinarie personal inom statsförvaltningen, försvarsväsendets civila befattningshavare i pensionshänseende icke borde intaga oförmånligare ställning än nyssnämnda personal. Vid pensionering genom riksdagens medverkan av icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen hade i särskilda fall — såsom enligt riksdagens skrivelser nr 369/1930 angående amanuensen E. Lundström och nr 215/1929 angående e. o. kanslibiträdet Anna Scherdin — tillämpats de grunder, som funnes angivna i 1926 års pensionsutrednings betänkande med förslag till ny civil pensionslag, innefattande jämväl pensionsbestämmelser för icke-ordinarie personal, varvid avdrag plägat äga rum med hänsyn till att pensionsavgifter icke erlagts. Enligt nämnda förslag utgjorde för manlig icke-ordinarie befattningshavare i 10 lönegraden pensionen vid fullt antal tjänstår 2 040 kronor. Om sedvanligt avdrag för icke erlagda pensionsavgifter verkställdes med $\frac{1}{10}$ erhöles ett belopp av 1,836 kronor. Enligt betänkandet utginge emellertid, därest antalet tjänstår icke uppginge till 30, avkortad pension, vilken beräknades så, att densamma motsvarade beloppet av hel pension med avdrag av $\frac{1}{120}$ av statspensionsunderlaget för varje full fjärdedel av år, varmed antalet tjänstår understöge 30, dock att sjukpension utginge med lägst 75 procent av hel pension. På grund härav skulle, om förenämnda belopp, 1,836 kronor, ansåges utgöra hel pension, det Johansson tillkommande beloppet av sjukpension utgöra 1,377 kronor.

Direktionen över flottans pensionskassa hade emellertid i sitt yttrande framhållit, att detta pensionsbelopp med hänsyn till Johanssons korta tjänstetid och med hänsyn till den omständigheten, att han icke betalat några pensionsavgifter, måste anses för högt. Direktionen hade föreslagit, att vid beräkningen av den pension, som kunde anses böra tillerkännas Johansson, måtte helt bortses från den tredjedel av pensionsunderlaget, som skulle anses utgöra avgiftspension, och till grund för beräkningen läggas blott de två tredjedelar, som utgjorde »statspension». Då pensionsunderlaget, enligt vad förut nämnts, borde beräknas

till 2,040 kronor, skulle Johanssons sjukpension utgöra $\left(\frac{2}{3} \times 2,040 \times \frac{75}{100} =\right)$

1,020 kronor, vartill komme dyrtidstillägg. Direktionen hade sålunda hemställt, att Johansson måtte tillerkännas en årlig pension af detta belopp.

Med instämmande i direktionens över flottans pensionskassa nysnämnda utlåtande har marinförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Johansson finge från och med dagen efter den, då han avginge eller erhöle avsked från sin tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,020 kronor.

Statskontoret, som avgivit utlåtande i ärendet den 20 februari 1931, har därvid anfört, att det med hänsyn till Johanssons relativt korta anställningstid kunde anses tveksamt, huruvida pension borde tillerkännas honom. Då emellertid riksdagen vid olika tillfällen beviljat pension åt arbetare med lika kort anställningstid som Johansson (år 1928 åt maskinisten O. Håkansson Levin, år 1929 åt bageriarbetaren S. R. Strandman samt år 1930 åt arbetarna C. V. Andersson och L. G. Gran), ansåge sig statskontoret böra tillstyrka, att åt Johansson utverkades pension, vilken dock ej syntes böra utgå med högre belopp än 816 kronor för år.

Departements-
chefen.

Jämlikt bestämmelserna i kungörelserna den 25 november 1910 (nr 130) angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare samt den 24 augusti 1920 (nr 645) angående pensionsförbättring åt vid marinen anställda daglönare erfordras, på sätt av det föregående framgår, för rätt till åtnjutande av pension, förutom att vederbörande uppnått viss levnadsålder, en tjänstetid efter fyllda 20 år av minst 25 år. Vid beräkningen av nämnda tjänstetid synes, sakligt sett, hinder icke böra föreligga att taga i betraktande även den tid efter den 30 juni 1928, varunder en dylik anställningshavare kan hava såsom extra ordinarie tjänsteman åtnjutit avlöning enligt de den 22 juni 1928 utfärdade avlöningsbestämmelserna för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet. Visserligen har direktionen över flottans pensionskassa, såsom av den föregående redogörelsen framgår, vid behandlingen av ansökningar om pension enligt berörda författningar ansett sig förhindrad att, intill dess särskild förklaring i sådant avseende av Kungl. Maj:t meddelades, vid bestämmande av tjänstetiden medräkna nys angivna tid ävensom hos Kungl. Maj:t gjort framställning om utfärdande av dylik förklaring. Då jag i likhet med marinförvaltningen och statskontoret, som avgivit yttranden i anledning av direktionens omförmälda framställning, anser, att tillkomsten av de av Kungl. Maj:t år 1928 utfärdade avlöningsbestämmelserna icke inverkar på nu förevarande befattningshavares rätt till pension enligt de för daglönare genom 1910 och 1920 års förutnämnda kungörelser stadgade pensioneringsgrunderna, har jag för avsikt, att, därest icke från riksdagens sida erinran härutinnan framkommer, senare föreslå Kungl. Maj:t att utfärda föreskrift i det av direktionen avsedda syftet.

I de fall, där — liksom i nu närmast förevarande ärende angående ar-

betsförmannen Frans Leonard Johansson — befattningshavaren icke, även med tillgodoräknande av tjänstgöringen såsom extra ordinarie tjänsteman, innehar minst 25 tjänstår, kan pension icke utgå utan särskilt medgivande av riksdagen. På sätt direktionen över flottans pensionskassa i sitt förut återgivna utlåtande erinrat, har riksdagen i ett flertal dylika fall beviljat avkortade pensioner, att utgå från allmänna indragningsstaten.

Med hänsyn därtill att Johansson på grund av sjukdom blivit oförmögen att sköta sin tjänst anser jag skäligt, att han efter entledigandet kommer i åtnjutande av pension. Pensionsbeloppet synes mig böra bestämmas i enlighet med vad statskontoret efter jämförelse med i vissa tidigare fall åt anställningshavare vid försvarsväsendet beviljade pensioner föreslagit eller således till 816 kronor.

Under återopande härav får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetsförmannen av 2:a klass vid flottans varv i Stockholm Frans Leonard Johansson må från och med dagen näst efter den, då han avgår ur tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 816 kronor.

2:o.

I en av stationsbefälhavaren vid flottans station i Karlskrona med tillstyrkan den 6 maj 1931 överlämnad, till Kungl. Maj:t ställd skrift har förre förmannen av 1:a klass vid flottans station i Karlskrona Gustaf Adolf Fredrik Frick anhållit om pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Frick är född den 21 april 1884; att han inskrevs vid sjömanskåren den 2 oktober 1901 och därifrån erhöll avsked den 30 september 1904; att han innehade anställning såsom daglönare vid flottans varvs i Karlskrona artilleridepartement under tiden den 23 november 1904—den 20 mars 1905; att han åter antogs vid sjömanskåren den 23 oktober 1905 och därifrån erhöll avsked den 31 oktober 1910; att han under tiden den 29 september 1915—den 7 maj 1919 tjänstgjorde såsom daglönare vid förenämnda varvs ingenjördepartement; att han antogs till 1:e bytesskaffare i sjömanskårens matinrättning den 1 maj 1919; att han den 1 juli 1928 förordnades till extra ordinarie tjänsteman vid försvarsväsendet med placering såsom förman av 1:a klass (1:e bytesskaffare) och med lön enligt 7 lönegraden i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän; samt att han, som enligt ett handlingarna närslutet läkarintyg lider av kronisk njurinflammation, blodtrycksförhöjning

*Ang.
pension åt
f. förmannen
av 1:a klass
vid flottans
station i
Karlskrona
G. A. F.
Frick.*

och kronisk hjärtmuskelsjukdom och till följd härav är för framtiden oförmögen att med eget arbete försörja sig, på grund av sin sjukdom uppsagts från sin befattning med utgången av maj månad 1931, vid vilken tidpunkt hans sammanlagda tjänstetid utgjorde 24 år, därav $21\frac{5}{12}$ år från 20 års ålder.

Direktionen över flottans pensionskassa, som efter därom av stationsbefälhavaren vid flottans station i Karlskrona gjord hemställan avgivit yttrande i ärendet den 28 april 1931, har därvid anfört bland annat följande:

Enär några pensionsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet ej vore fastställda, vore Frick icke berättigad till pension. Emellertid vore Frick på grund av sjukdom såväl nu som för framtiden oförmögen att med eget arbete försörja sig och sin familj. Denna bestode av fem hemmavarande personer, av vilka en lede av svår sjukdom. Frick ägde icke heller någon förmögenhet. På grund av dessa omständigheter syntes det med rättvisa och billighet förenligt, att pension tillerkändes honom för den tid, han tjänat kronan.

Därest 1926 års pensionsutrednings förslag till civil tjänstepensionslag varit genomfört och ägt tillämplighet i förevarande fall, hade för Frick, som tillhörde 7 lönegraden i vederbörlig löneplan för extra ordinarie tjänstemän, varit gällande ett tjänstepensionsunderlag av 1,716 kronor. Härav utgjorde två tredjedelar eller 1,144 kronor statspensionsunderlag och en tredjedel eller 572 kronor avgiftspensionsunderlag. Då några pensionsavgifter ej erlagts, ifrågakomme sålunda i förevarande fall endast statspensionsunderlaget. Enär antalet tjänstår från 18 års ålder med $\frac{26}{4}$ understege 30, borde sistnämnda underlag minskas med $1,144 \times 26$

120

eller 248 kronor, då såsom behållning återstode 896 kronor eller avrundat till närmast högre med tolv delbara tal 900 kronor. Detta belopp funne direktionen för sin del vara en lämpligt avpassad pension åt Frick med hänsyn till hans tjänste- och övriga förhållanden. — Därest Frick erhöle dylik pension, syntes densamma böra utgå från allmänna indragningsstaten.

Till jämförelse ville direktionen anföra, att, därest Frick hela sin tjänstetid tjänat vid sjömanskåren, han hade efter uppnådda 50 levnadsår, d. v. s. efter den 21 april 1934, som korpral varit berättigad genom flottans pensionskassa i årliga pensionsförmåner uppbära 912 kronor samt att, om han såsom förman tillhört daglönarstaten, pension icke kunnat tillerkännas honom förrän efter uppnådda 55 levnads- och 25 tjänstår, i vilket fall de årliga sammanlagda pensionsförmånerna uppgått till 924 kronor. Med hänsyn jämväl till dessa förhållanden syntes det förut föreslagna pensionsbeloppet, 900 kronor, motiverat.

I ärendet har *marinförvaltningen* avgivit infortrat utlåtande den 11 juni 1931 och därvid, under åberopande av vad direktionen över flottans pensionskassa anfört, gjort framställning om utverkande av pension åt sökanden med 900 kronor för år räknat. Då emellertid sökandens ställning vore sådan, att ett mera omedelbart ingripande från statens sida kunde ifrågasättas, hemställde marinförvaltningen tillika, att Kungl. Maj:t måtte medgiva, att till sökanden finge tillsvidare, räknat från och

med den 1 juni 1931, från sjöförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 75 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt honom blivit slutligt prövad, med skyldighet för honom att i den mån pension kunde bli honom tillerkänd jämväl för tid, varunder han uppburit detta understöd, till nämnda anslag återbetala för sådan tid uppburna understödsmedel.

Statskontoret, som efter remiss avgivit utlåtande i ärendet den 6 juli 1931, har därvid anslutit sig till marinförvaltningens hemställan såväl i fråga om utverkande av pension å 900 kronor åt sökanden som i fråga om beviljande av tillfälligt understöd åt sökanden i avvaktan på att pensionsfrågan kunde bli av riksdagen avgjord.

Genom beslut den 24 juli 1931 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Frick finge, räknat från avgången ur tjänst, från sjöförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 75 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt honom blivit slutligt prövad, med skyldighet för honom, att, i den mån pension kunde bli honom tillerkänd jämväl för tid, varunder han uppburit medgivet understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning skulle ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

På sätt av det föregående framgår innehar Frick icke vare sig den levnadsålder eller den tjänstetid, som erfordras för erhållande av pension enligt de för daglönare genom kungörelserna den 25 november 1910 (nr 130) och den 24 augusti 1920 (nr 645) fastställda pensioneringsgrunderna. *Departements-
chefen.*

Enär Frick på grund av sjukdom nödgats lämna sin befattning, anser jag emellertid skäligt, att han kommer i åtnjutande av pension. Ehuru det föreslagna pensionsbeloppet, 900 kronor, kan synas väl högt i förhållande till vad som vid tillämpning av förenämnda kungörelser skulle hava tillkommit Frick, därest han vid avgången uppnått fullt antal levnads- och tjänstår, anser jag mig med hänsyn till vad i ärendet förekommit icke böra föreslå någon nedsättning i detsamma.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre förmanen av 1:a klass vid flottans station i Karlskrona Gustaf Adolf Fredrik Frick må, räknat från och med den 1 juni 1931, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor, varvid skall iakttagas den honom jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 24 juli 1931 ålagda återbetalningsskyldigheten.

3:o.

Ang.
pension åt
förmannen av
1:a klass vid
flottans sta-
tion i
Stockholm
E. Norling.

Med skrivelse den 24 september 1931 har marinförvaltningen överlämnat en av stationsbefälhavaren vid flottans station i Stockholm med eget utlåtande till marinförvaltningen insänd framställning av *chefen för underofficers- och sjömanskårerna* vid nämnda station om utverkande av pension åt förmannen av 1:a klass vid flottans station i Stockholm Elis Norling.

Av handlingarna i ärendet framgår, att Norling, som är född den 19 november 1861, under tiden den 11 oktober 1904—den 12 mars 1910 varit anställd såsom maskinist dels vid Vaxholms kustartilleriregemente under 2 år 1 månad 12 dagar och dels vid flottans varv i Stockholm under 2 år 3 månader 2 dagar; att han varit anställd såsom 1:e eldare vid flottans stations i Stockholm matirättning från och med den 28 mars 1918; att han den 1 juli 1929 antogs till extra ordinarie tjänsteman med placering såsom förman av 1:a klass (förste eldare vid matirättningen) och med lön enligt 7 lönegraden 9 löneklassen i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän; att han för att icke genom inordnandet i nyssnämnda avlöningsbestämmelser lida minskning i förut åtnjutna löneförmåner tillerkänts ett mindre personligt lönetillägg, varigenom hans löneförmåner sedan den 1 juli 1929 — inklusive dyrtidstillägg — uppgått till omkring 3,600 kronor för år räknat.

Stationsbefälhavaren vid flottans station i Stockholm har i sitt förenämnda utlåtande tillstyrkt utverkande åt Norling av pension till belopp av 1,200 kronor för år.

Direktionen över flottans pensionskassa, som efter därom av marinförvaltningen gjord framställning avgivit yttrande i ärendet den 29 juli 1931, har därvid anfört följande:

Enär några pensioneringsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet icke vore fastställda, vore Norling ej berättigad till någon pension. Med hänsyn emellertid till att Norling skött sina åligganden till full belåtenhet, att hans arbetsförmåga vore på grund av hög ålder i väsentlig grad nedsatt samt att han enligt uppgift icke ägde något kapital syntes skäl föreligga för att Norling bereddes pension för den tid, han tjänat kronan.

Därest Norling såsom förman tillhört daglönarstaten och i följd därav stadgandena i kungörelsen den 25 november 1910 (nr 130) angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare samt i kungörelsen den 24 augusti 1920 (nr 645) angående pensionsförbättring åt de vid marinen anställda daglönare varit tillämpliga beträffande hans pensionering, skulle han kunnat komma i åtnjutande av pension först efter 25 tjänstår, varvid hans årliga pensionsförmåner uppgått till 924 kronor, dyrtidstillägg oberäknat.

I ett med det nu föreliggande jämförbart ärende, nämligen angående pension till e. o. tjänstemannen, förmanen av 1:a klass vid sjömanskårens matinrättning i Karlskrona Gustaf Adolf Fredrik Friek hade direktionen i avgivet yttrande till stationsbefälhavaren därstädes föreslagit tillämpning av 1926 års pensionsutrednings förslag till civil pensionslag. Direktionen funne sig kunna föreslå, att pensionen till Norling jämväl beräknades enligt grunderna i sagda förslag på följande sätt.

För Norling, som uppbure lön enligt 7 lönegraden i gällande löneplan för extra ordinarie tjänstemän, skulle, därest sagda förslag varit genomfört, tjänstepensionsunderlaget utgjort 1,716 kronor. Härav utgjorde två tredjedelar eller 1,144 kronor statspensionsunderlag och en tredjedel eller 572 kronor avgiftsunderlag. Då några pensionsavgifter icke blivit erlagda av Norling, syntes i förevarande fall endast statspensionsunderlaget, 1,144 kronor, böra ifrågakomma. Enär sammanlagda antalet tjänstår från 18 års ålder för Norling med $\frac{49}{100}$ understege 30, borde tjänstepensionsunderlaget för honom minskas med $\frac{1,144 \times 49}{120}$ eller 467 kronor, varvid såsom behållning återstode 677 kronor, vilket belopp borde avrundas till närmast högre med 12 delbara tal eller 684 kronor.

Enär emellertid stationsbefälhavaren medgivit Norlings kvarstående i tjänst tills vidare, borde i förut angivna beräkning vidtagas den jämkning, som kunde föranledas av Norlings tjänstetid vid avskedets meddelande. Pensionen syntes böra utgå av allmänna indragningsstatens medel.

Marinförvaltningen har i sin skrivelse den 24 september 1931 erinrat om ämbetsverkets tidigare gjorda uttalande, att sedan genom kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) däri omförmälda befattningshavares löner blivit reglerade efter samma grunder, som gällde för annan icke-ordinarie personal inom statsförvaltningen, försvarsväsendets civila befattningshavare icke borde i pensionshänseende intaga oförmånligare ställning än nyssnämnda personal. I anslutning härtill har marinförvaltningen vidare anfört följande:

Vid pensionering genom riksdagens medverkan av icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen hade i särskilda fall — såsom enligt riksdagens skrivelse nr 369/1930 angående amanuensen E. Lundström och nr 215/1929 angående extra ordinarie kanslibiträdet Anna Scherdin — tillämpats de grunder, som funnes angivna i 1926 års pensionsutrednings betänkande med förslag till ny civil pensionslag, innefattande jämväl pensionsbestämmelser för icke-ordinarie personal. Hade detta förslag varit genomfört och ägt tillämplighet i förevarande fall, hade för Norling, som tillhörde 7 lönegraden i vederbörlig löneplan för extra ordinarie tjänstemän, ett pensionsunderlag av 1,716 kronor varit gällande. Härav utgjorde $\frac{2}{3}$ eller 1,144 kronor statspensionsunderlag och $\frac{1}{3}$ eller 572 kronor avgiftspensionsunderlag. Då några pensionsavgifter icke blivit erlagda, borde i detta fall endast statspensionsunderlaget ifrågakomma. Enligt betänkandet utginge emellertid, därest antalet tjänstår icke uppginge till 30, avkortad pension, vilken beräknades så, att densamma motsvarade beloppet av hel pension med avdrag av $\frac{1}{120}$ av statspensionsunderlaget för varje full fjärdedel av år, varmed antalet tjänstår understege 30. Enär Norling icke kunde beredas pension redan vid fyllda 70

är, syntes det vara lämpligt att, i den händelse han pensionerades, pensionsbeloppet beräknades såsom om han kvarstått i tjänst till 71 års ålder. Skulle nu 1,144 kronor anses utgöra full pension, så borde, enär antalet beräknade tjänstår med $\frac{43}{4}$ understege 30, detta belopp minskas med $1,144 \times 43$

$\frac{120}{120} = 410$ kronor, då som behållning återstode 734 kronor, vilket belopp borde ökas till närmast högre med 12 delbara tal, nämligen 744.

Marinförvaltningen har alltså hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Norling finge från och med dagen efter den, då han avginge eller erhöle avsked från sin tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 744 kronor.

Statskontoret, som avgivit infortrat utlåtande i ärendet den 14 oktober 1931, har därvid yttrat, att ämbetsverket i likhet med direktionen över flottans pensionskassa och marinförvaltningen ansåge, att någon pension borde tilldelas Norling, när han vid framskriden ålder inom kort tid nödgades lämna sin anställning. Beträffande pensionsbeloppet har statskontoret — med erinran att 1928 års riksdag i anledning av Kungl. Maj:ts i punkt 8 av propositionen nr 57 framlagda förslag beviljat pension å 876 kronor åt tygarbetaren J. G. Flod, som kunde räkna 19 tjänstår — föreslagit, att åt Norling, som vid avgången kunde räkna 18 tjänstår, måtte utverkas pension å 852 kronor, vilket belopp även ungefärligen motsvarade $\frac{18}{80}$ av pensionsunderlaget i 7 lönegraden, 1,716 kronor, efter reduktion med 15 procent till följd av frihet från pensionsavgifter. I övrigt har statskontoret ej haft något att erinra mot marinförvaltningens hemställan.

*Departements-
chefen.*

I likhet med de under nästföregående två punkter omförmälda anställningshavarna vid flottan innehar Norling icke sådan tjänstetid, att pension kan beredas honom enligt de för daglönarstaten eljest gällande pensioneringsgrunderna. Det synes emellertid billigt, att även Norling, vilken — enligt vad jag inhämtat — ännu kvarstår i tjänst, kommer i åtnjutande av pension efter det han lämnat sin anställning vid flottan.

Pensionen åt Norling synes mig skäligen böra bestämmas till det av statskontoret föreslagna beloppet, 852 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att för mannen av 1:a klass vid flottans station i Stockholm Elis Norling må från och med dagen näst efter den, då han avgår ur tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

4:o.

Med eget utlatande den 4 december 1931 har arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnat en till departementet ställd, av chefen för östra arméfördelningen tillstyrkt framställning av *chefen för Upplands regemente* om beredande av pension åt tvätterskan vid regementets tvättinrättning Selma Alexandra Bergqvist, född Lundin, och skomakeriarbetaren vid samma regementes intendenturverkstäder Karl Erik Lindersson.

Ang.
pension åt
tvätterskan
Selma
Alexandra
Bergqvist och
skomakeriar-
betaren K. E.
Lindersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas:

beträffande *Selma Bergqvist*, att hon, som är född den 3 maj 1867 och änka, alltsedan den 29 april 1912 innehar anställning vid Upplands regementes tvättinrättning; att enligt för henne utfärdat läkarintyg hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom (allmän arterioskleros, åderbräck, allmän sänkning av bukens organ, lungemphysem, lindrigt hjärtfel och nedsatt synförmåga) måste anses vara i hög grad nedsatt och att det icke torde kunna uteslutas, att hennes arbete vid regementet varit bidragande orsak till hennes nedsatta hälsotillstånd; att hon städse på ett synnerligen förtjänstfullt sätt med energi och omtanke fullgjort sina åligganden; samt att hon under åren 1926—1930 vid regementet uppburit en avlöning, som, inberäknat dyrtidstillägg, uppgått till i genomsnitt omkring 1,780 kronor om året; och

beträffande *Lindersson*, att han, som är född den 14 april 1871, alltsedan den 12 december 1912 innehar anställning vid regementets intendenturverkstäder såsom skomakeriarbetare; att hans arbetsförmåga enligt för honom utfärdat läkarintyg på grund av ofärdighet i vänstra benet (beroende på tuberkulos i knäleden), nedsatt synskärpa, åderbräck på högra underbenet samt allmän klenhet måste anses vara i hög grad nedsatt; att han i sin tjänst visat noggrannhet och plikttrohet; samt att hans avlöning vid regementet under åren 1926—1930 uppgått till i medeltal omkring 2,450 kronor om året, dyrtidstillägg inberäknat.

Arméförvaltningens intendentsdepartement har i sitt förutnämnda utlatande anfört, att departementet med hänsyn till föreliggande förhållanden ansågo det vara med rättvisa och billighet förenligt, att såväl Selma Bergqvist som Lindersson, vilka bägge beräknades komma att lämna sina respektive anställningar under år 1932, efter avgången komme i åtnjutande av årligt understöd av statsmedel under sin återstående livstid.

Beträffande pensionsbeloppens storlek har departementet vidare yttrat följande:

I fråga om understödet åt Selma Bergqvist ansågo departementet, att detsamma, enär hennes anställningstid i statens tjänst den 28 april 1932

komme att uppgå till 20 år, borde fastställas till ett grundbelopp av 350 kronor om året.

Beträffande storleken av understödet åt Lindersson hölle departementet före, att nämnda understöd, vid det förhållandet att Linderssons arbete i statens tjänst vid slutet av år 1932 komme att omfatta en tid av 20 år, skäligen borde bestämmas till ett grundbelopp av 400 kronor för år.

Till de sålunda föreslagna pensionsbeloppen borde läggas det pensions-tillägg, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360), ävensom de förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) belöpte å ifrågavarande pensioner och pensionstillägg.

På grund av vad sålunda anförts har arméförvaltningens intendentsdepartement hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Selma Bergqvist och Lindersson finge från och med månaden näst efter den, varunder envar av dem erhöle avsked från innehavande anställning vid Upplands regemente, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner till belopp, beräknade i enlighet med vad som förut angivits.

Statskontoret, som avgivit infordrat utlåtande i ärendet den 19 december 1931, har därvid anført:

Enligt vad handlingarna i ärendet utvisade hade Selma Bergqvist i det närmaste uppnått en levnadsålder av 45 år, då hon den 29 april 1912 anställdes såsom tvätterska vid Upplands regemente. När hon under år 1932 komme att lämna sin anställning, kunde hon räkna allenast 20 tjänstår. Under sådana förhållanden syntes en viss tvekan kunna råda, huruvida tillräckliga skäl för beredande av statspension i detta fall föreläge. Då hon emellertid uppnått en levnadsålder av över 64 år och hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom vore i hög grad nedsatt, ansåge sig statskontoret kunna tillstyrka, att någon pension bereddades henne. Den av arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagna pensionen, som efter reglering skulle utgöra 732 kronor, syntes dock böra reduceras och lämpligen bestämmas till 660 kronor för år.

Beträffande den gjorda framställningen om pension till Lindersson hade statskontoret icke någon annan erinran att göra mot densamma än att det föreslagna pensionsbeloppet, som motsvarade en nyreglerad pension å 792 kronor, med hänsyn till att Lindersson vid avgång från sin anställning komme att uppnå en tjänstetid av allenast 20 år syntes böra sänkas till 756 kronor för år.

*Departements-
chefen.*

I likhet med myndigheterna finner jag skäligt, att Selma Bergqvist och Lindersson komma i åtnjutande av pension, efter det de lämnat sina respektive anställningar vid Upplands regemente.

Beträffande pensionen åt Selma Bergqvist, anser jag, att densamma icke bör bestämmas till högre belopp än som tillstyrkts av statskontoret eller 660 kronor. Jag ansluter mig således i denna del till statskontorets förslag.

Vad åter angår den pension, som bör tillkomma Lindersson, anser jag

den av statskontoret ifrågasatta reduceringen av det av arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagna pensionsbeloppet skäligen icke böra äga rum. Jag förordar sålunda, att pensionen åt Lindersson bestämmes till 792 kronor för år.

Under åberopande av det anförda får jag alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tvätterskan vid Upplands regementes tvättinrättning Selma Alexandra Bergqvist, född Lundin, och skomakeriarbetaren vid samma regementes intendenturverkstäder Karl Erik Lindersson må från och med månaden näst efter den, varunder de avgå från sina anställningar, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner, Selma Alexandra Bergqvist till belopp av 660 kronor och Lindersson till belopp av 792 kronor.

5:o.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 5 oktober 1931 dagtecknad skrift har försvarsverkens civila personals förbund gjort framställning om beredande av pension åt förra tvätterskan vid Vaxholms fästnings tvättinrättning Hulda Karolina (Karin) Persson.

*Ang.
pension åt
förra tvätters-
kan Hulda
Karolina
(Karin)
Persson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Karin Persson, som är född den 4 oktober 1880, den 15 november 1914 anställdes såsom tvätterska vid Vaxholms fästnings tvättinrättning; att hon i januari månad 1929 insjuknade i lungtuberkulos; att hon varit sjukskriven under tiden den 8 januari—den 14 mars 1929 samt från och med den 10 januari 1930; att hennes avlöningsförmåner vid tvättinrättningen, dyrtidstillägg inberäknat, uppgått till omkring 2,060 kronor år 1927, 1,950 kronor år 1928 och 1,860 kronor år 1929; att hon icke uppburit någon avlöning sedan den 10 juni 1930; att hon numera entledigats från sin nämnda anställning; samt att hon är medellös.

Enligt läkarintyg, utfärdat av stadsläkaren i Vaxholm, har Karin Perssons lungsjukdom nått sådan utbredning, att hon med största sannolikhet kommer att bli för framtiden oförmögen till arbete. I läkarintyget har vidare meddelats, att nämnda sjukdom börjat med symptom av akut lunginflammation under den tid, Karin Persson arbetat vid tvättinrättningen, ävensom uttalats, att tjänstgöringen vid tvättinrättningen med största sannolikhet bidragit till sjukdomens uppkomst och utveckling.

Marinförvaltningen har den 5 november 1931 avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid överlämnat från kommandanten i Vaxholms fästning och direktionen över flottans pensionskassa infordrade yttranden.

Kommandanten i Vaxholms fästning har i sitt yttrande anfört, bland annat, följande:

Karin Persson hade hos riksförsäkringsanstalten anmälts till erhållande av livränta eller pension, men hade anstalten i skrivelse den 11 juli 1931 meddelat, att då sjukdomen enligt förebragt utredning icke föranletts av olycksfall, någon ersättning enligt 1916 års olycksfallsförsäkringslag icke kunde tilldelas henne.

Enligt gällande bestämmelser angående pensionering av vid marinen anställda daglönare kunde ej heller pension tilldelas henne genom flottans pensionskassa, enär nämnda föreskrifter icke vore tillämpliga å kvinnliga daglönare. Därest emellertid desamma ägt tillämpning i förevarande fall, hade Karin Persson först efter det hon kunnat räkna 25 års statstjänst kunnat komma i åtnjutande av pension genom kassan. Någon pension eller livränta kunde således icke beredas henne vare sig från riksförsäkringsanstalten eller från flottans pensionskassa. Då förvärvsarbete icke heller på grund av hennes sjukdom syntes stå henne till buds, vore hennes försörjningsmöjligheter mycket små.

Med hänsyn till uppkomsten av den sjukdom, som berövat henne möjligheten till förvärvsarbete, syntes, enligt kommandantens förmenande, icke någon tvekan råda därom, att hon borde från statsverket erhålla skäligen understöd.

På grund av vad sålunda anförts har kommandanten tillstyrkt utverkande av skälig pension åt Karin Persson.

Direktionen över flottans pensionskassa har i sitt yttrande biträtt den av kommandanten i Vaxholms fästning gjorda hemställan.

För egen del har *marinförvaltningen*, under hänvisning till att 1929 års riksdag enligt skrivelse nr 215, punkt 49, medgivit en årlig pension å 600 kronor till sömmerskan Otilia Alexandra Josefina Nilsson efter 15-årig tjänst vid Vaxholms kustartilleriregementes skradderiverkstad, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Karin Persson finge från och med den 1 juli 1930, efter vilken tidpunkt någon avlöning icke utgått och med all sannolikhet icke torde komma att utgå till henne, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd å 600 kronor.

Efter remiss har *statskontoret* avgivit utlåtande i ärendet den 17 november 1931 och därvid anfört följande:

Då, enligt vad handlingarna utvisade, tvätterskan Persson vore på grund av sjukdom fullständigt oförmögen att med arbete försörja sig och då, såsom marinförvaltningen erinrat, 1929 års riksdag under liknande om-

ständigheter beviljat en sömmerska, vilken under allenast 15 år arbetat vid Vaxholms kustartilleriregemente, en pension till belopp av 600 kronor för år, syntes det icke vara något att erinra mot att en liknande förmån utverkades åt Karin Persson, vilken alltsedan den 15 november 1914 varit anställd vid Vaxholms fästnings tvättinrättning men varit för sjukdom ledig sedan den 10 januari 1930. Då Karin Persson icke åtnjutit någon avlöning sedan juni månad 1930, syntes pensionen böra få, såsom marinförvaltningen föreslagit, åtnjutas från och med den 1 juli 1930.

Även jag anser skäligt, att Karin Persson kommer i åtnjutande av pension av statsmedel. Med hänsyn till de i ärendet upplysta omständigheterna finner jag icke något vara att erinra mot det föreslagna pensionsbeloppet.

*Departements-
chefen.*

I betraktande av tidpunkten för riks försäkringsanstaltens beslut i anledning av den därstädes gjorda framställningen om ersättning åt Karin Persson synes det förhållandet, att nu föreliggande framställning om pension ingivits först i oktober 1931, icke böra utgöra hinder för att pensionen får tillgodonjutas från den tidpunkt, då Karin Perssons försörjning på grund av anställningen vid Vaxholms fästnings tvättinrättning upphörde. Enligt vad jag inhämtat, har emellertid Karin Persson efter den 10 juni 1930, intill vilken dag hon enligt vad myndigheterna upplyst uppburit avlöning, under ytterligare någon tid haft sin försörjning av statsmedel, i det hon från nämnda dag intill utgången av nästpåföljande augusti månad genom fästningsintendenturens försorg åtnjutit vård och underhåll å sanatorium. På grund härav synes pensionen icke böra utgå från och med den 1 juli 1930, på sätt ämbetsverken föreslagit, utan först från och med den 1 september samma år.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra tvätterskan vid Vaxholms fästnings tvättinrättning Hulda Karolina (Karin) Persson må, räknat från och med den 1 september 1930, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Socialdepartementet.

6:o.

Med eget utlåtande den 16 januari 1932 har riks försäkringsanstalten överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri extra ordinarie tjänstemannen hos nämnda ämbetsverk David Verner Gerlofsson anhållit att komma i åtnjutande av pension av statsmedel.

*Ang
pension åt
e. o. tjänste-
mannen hos
riks försäkrings-
anstalten.
D. V. Gerlofs-
son.*

Av handlingarna i ärendet framgår, att Gerlofsson är född den 30 september 1884; att han genomgått tvåårig kurs vid Frans Schartaus praktiska handelsinstitut; att han under åren 1904—1918 innehade olika befattningar i enskild tjänst; att han den 20 september 1918 antogs till extra ordinarie tjänsteman hos riks försäkringsanstalten och att han därefter tjänstgjort hos anstalten intill den 12 augusti 1929, från och med vilken dag han varit tjänstledig på grund av sjukdom med undantag för tiden den 15—den 18 september 1929, varunder han åtnjutit semester; att Gerlofssons dagliga arbetstid under anställningen hos riks försäkringsanstalten varit densamma som den för ordinarie tjänstemän fastställda; att han, efter att till en början hava hos ämbetsverket åtnjutit avlöning med 2,400 kronor för år, från och med den 1 april 1919 erhöll avlöning efter 2,700 kronor för år; att han vid införandet av 1921 års avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, placerades i 8 lönegraden 8 löneklassen i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän; att han enligt 1925 års avlöningsbestämmelser hänfördes till 14 lönegraden 14 löneklassen i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän; att han från och med den 1 januari 1928 varit placerad i 15 löneklassen i sistnämnda löneplan; att han under sin tjänstgöring hos anstalten på grund av särskilda förordnanden uppehållit befattning i lönegrad, motsvarande nuvarande 21 lönegraden, under sammanlagt 3 månader 21 dagar.

Enligt ett av överläkaren vid Stockholms stads tuberkulossjukhus vid Söderby den 29 december 1931 utfärdat intyg lider Gerlofsson av lungtuberkulos, som sannolikt för all framtid gör honom oförmögen till arbete.

Till stöd för sin ansökning har Gerlofsson framhållit huvudsakligen följande:

För sitt uppehälle vore Gerlofsson helt beroende av sin inkomst från riks försäkringsanstalten, och han skulle sålunda, därest han erhöle entledigande från sin tjänst utan pension, stå fullständigt blottad på alla existensmedel för sig och sin hustru. Såsom ytterligare stöd för sin anhållan om pension ville Gerlofsson anföra, att den sjukdom, tuberkulos, varav han lede, med största sannolikhet uppkommit och förvärrats till följd av de otillfredsställande förhållanden, under vilka han — särskilt under tiden närmast före sitt insjuknande — utfört sitt arbete hos riks försäkringsanstalten. Beträffande de hygieniska förhållandena i den tjänstelokal inom anstalten, där han vid tiden närmast före sitt insjuknande fått utföra sitt arbete, hade upprepade klagomål anförts av personalen, utan att dock någon väsentlig bättring kommit till stånd före Gerlofssons insjuknande. Dessutom hade han under året före sitt insjuknande varit oavbrutet pressad av övertidsarbete, vilket arbete ej sällan måst utföras nattetid. Någon tuberkulos åkomma hade, Gerlofsson vederligen, icke förekommit i hans släkt, ej heller hade symptom å tuberkulos tidigare förmärkts hos honom.

Sökanden ville erinra därom, att Kungl. Maj:t och riksdagen i flera ti-

digare fall berett pension åt icke-ordinarie befattningshavare, vilka författningsenligt icke varit därtill berättigade, t. ex. åt förste amanuensen hos riksarkivet och skolöverstyrelsen L. G. Strömsten en årlig pension av 2,004 kronor (R. skr. nr 134:1925, punkt 20), åt andre kanslisekreteraren i Kungl. Maj:ts kansli, amanuensen i socialdepartementet C. H. Sjöcrona en årlig pension av 1,980 kronor (R. skr. nr 148:1926, punkt 37) samt åt förre amanuensen i justitiedepartementet E. Lindström en årlig pension av 1,740 kronor (R. skr. nr 369:1930, punkt 19).

Med hänsyn till den inverkan, de bristfälliga lokalerna haft beträffande uppkomsten och utvecklingen av hans sjukdom, ansåge Gerlofsson rättvist och billigt, att pensionen åt honom bestämdes till högre belopp än vad som utgått i nyss angivna fall, och hemställde Gerlofsson, att pensionen måtte fastställas till 3,000 kronor för år.

För egen del har *riksförsäkringsanstalten* anfört, att då Gerlofsson, enligt vad läkarintyg utvisade, syntes vara för framtiden oförmögen till arbete, han efter utgången av budgetåret 1931/1932 ej torde kunna bibehållas vid sin befattning som extra ordinarie tjänsteman hos anstalten. Med hänsyn därtill och på grund av vad Gerlofsson i sin ansökning anfört funne ämbetsverket det billigt, att, i likhet med vad i vissa tidigare liknande fall ägt rum, åt Gerlofsson utverkades pension av statsmedel. I anslutning härtill har *riksförsäkringsanstalten* vidare anfört följande:

Riksförsäkringsanstalten ville särskilt framhålla, att den omständigheten att Gerlofsson, som städse fullgjort sina åligganden med skicklighet, nit och pliktrohet, icke kunnat ernå ordinarie anställning hos anstalten, vore en följd av att riksförsäkringsanstalten i avseende å antalet ordinarie befattningar intoge en synnerligen ogynnsam och i statsförvaltningen sannolikt enastående ställning. Endast omkring 12 procent av anstaltens befattningshavare vore uppförda å ordinarie stat.

Med anledning av Gerlofssons uppgifter rörande de hygieniska förhållandena i den tjänstelokal, där han vid tiden närmast före sitt insjuknande haft att utföra sitt arbete, ville riksförsäkringsanstalten beträffande det rum, där Gerlofsson under omkring åtta månader närmast före insjuknandet varit placerad, vitsorda, att anstalten till följd av upprepade klagomål från personalens sida redan år 1923 haft under övervägande åtgärder till förbättring av bland annat just nämnda rum. Till följd av en sistnämnda år av bostadsinspektionen i Stockholm verkställd undersökning — vilken utmynnat i det uttalandet, att, bland andra, ifrågasvarande rum i sitt dåvarande skick finge anses olämpligt för avsett ändamål — och på framställning av riksförsäkringsanstalten hade då fastighetens ägare utfört vissa reparationsarbeten i samma rum. Förhållandena hade emellertid fortfarande varit otillfredsställande, varför mera genomgripande omändringsarbeten eller utbyte av ifrågasvarande lokaler mot andra ifrågasatts. Med hänsyn till lokalernas provisoriska karaktär samt förhållandena i övrigt hade riksförsäkringsanstalten emellertid ansett vidare åtgärder då icke nödvändigt behöva ifrågakomma. Det torde dock icke kunna förnekas, att ifrågasvarande lokaler förblivit i viss mån bristfälliga ur hygienisk synpunkt. Att Gerlofsson i likhet med flera andra av anstaltens tjänstemän under vissa tider av sin tjänstgö-

ring fått utföra ett ofta ganska krävande övertidsarbete, kunde av anstalten vitsordas.

Med hänsyn sålunda till de synnerligen ogynnsamma anställnings- och befordringsförhållandena inom riks försäkringsanstalten ävensom särskilt därtill, att ett samband mellan Gerlofssons arbete i riks försäkringsanstalten och de ogynnsamma lokala förhållandena, varunder det bedrivits, samt hans nuvarande sjukdom icke torde kunna uteslutas, funne anstalten det billigt, att en eventuell pension utmättes efter något högre belopp än enligt vanligen tillämpade grunder.

Under återopande av vad sålunda och i övrigt i ärendet förekommit har riks försäkringsanstalten hemställt, att Kungl. Maj:tt måtte hos riksdagen utverka, att Gerlofsson finge från och med månaden näst efter den, varunder han komme att lämna sin anställning hos anstalten, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av statsmedel.

Statskontoret, som den 5 februari 1932 efter remiss yttrat sig i ärendet, har därvid anfört följande:

Enligt vad handlingarna utvisade syntes starka billighetsskäl föreligga för att åt Gerlofsson, som lede av sjukdom, som sannolikt för all framtid gjorde honom oförmögen till arbete, utverka någon pension av statsmedel, när han efter mångårigt arbete hos anstalten inom kort måste entledigas. I fråga om pension åt befattningshavare, som i likhet med Gerlofsson åtnjöt avlöning å löneplanen i något av de nya avlöningsreglementena för icke-ordinarie befattningshavare, hade under de senare åren pläгат iakttagas, att beloppet avpassades med ledning av 1926 års pensionsutrednings den 29 mars 1927 avgivna förslag till pensionsunderlag för i lönegrad placerad icke-ordinarie personal, varvid dock en viss reduktion (10 å 15 procent) vidtagits till följd därav, att vederbörande icke erlagt avgifter för egen pensionering. Med tillämpning härav i förevarande fall skulle pensionsunderlaget utgöra 2,640 kronor och pensionen, beräknad enligt reglerna rörande sjukpension med omkring 10 procent reduktion, bliva 1,800 kronor.

Därest vad Gerlofsson och riks försäkringsanstalten anfört om sambandet mellan hans sjukdom och de ogynnsamma lokala förhållandena, under vilka hans arbete hos anstalten bedrivits, skulle anses böra föranleda till beredande av något högre pension i detta fall än eljest, finge statskontoret med erinran om bestämmelsen i den civila pensionslagen att tjänsteman, som nödgades lämna sin befattning till följd av olycksfall i tjänsten, erhöles pension till belopp motsvarande pensionsunderlaget, även om tjänstarens antal eljest icke skulle föranleda till hel pension, framhålla, att i alla händelser pensionen i förevarande fall icke borde avpassas efter ännu gynnsammare beräkningsgrund än som sålunda tillämpades vid olycksfall i tjänsten. Pensionsbeloppet syntes därför icke böra överstiga 2,376 kronor, d. v. s. pensionsunderlaget 2,640 kronor med 10 procent reduktion.

*Departements-
chefen*

I likhet med ämbetsverken anser jag billigheten kräva, att Gerlofsson kommer i åtnjutande av pension av statsmedel, efter det han entledigats från sin anställning hos riks försäkringsanstalten. Beträffande storleken

av pensionen har jag funnit mig böra förorda det förslag, enligt vilket pensionen bestämmes till 1,800 kronor för år. Pensionen torde böra utgå från och med dagen näst efter den, då Gerlofsson avgår från sin befattning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva.

att extra ordinarie tjänstemannen hos riks försäkringsanstalten David Verner Gerlofsson må från och med dagen näst efter den, då han lämnar sin anställning hos anstalten, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,800 kronor.

7:o.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till riks försäkringsanstalten ingiven och av anstalten med eget utlåtande den 16 januari 1932 överlämnad skrift har extra ordinarie tjänstemannen hos riks försäkringsanstalten Frans Gustaf Emanuel Lundholms hustru Gerda Ebba Regina Lundholm, född Bärlund, anhållit, att hennes man måtte tillerkännas pension av statsmedel.

*Ang.
pension åt
e. o. tjänste-
mannen hos
riks försäkrings-
anstalten
F. G. E. Lund-
holm.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lundholm är född den 8 oktober 1890; att han den 14 maj 1907 inträdde i statens tjänst såsom musikkolontär vid Norrlands trängkår; att han tjänstgjorde vid kåren till och med den 7 oktober 1912, då han såsom musikdistinktionskorpral beviljades avsked; att han år 1914 avlagt realskoleexamen; att han år 1915 avlagt reservofficersexamen och sedermera befordrats till löjtnant i trängens reserv; att han från och med den 10 november 1916 till och med den 7 september 1918 var anställd såsom biträde hos statens handelskommission samt därjämte under tiden februari 1917—den 10 maj 1918 innehade anställning hos statskommissionernas pressbyrå med aftontjänstgöring; att han från och med den 9 september 1918 till och med den 8 mars 1919 innehade anställning såsom direktörsassistent hos Stockholms stads livsmedelsnämnds ransoneringsavdelning; att han den 3 januari 1920 antogs till extra ordinarie tjänsteman hos riks försäkringsanstalten, där han tjänstgjort intill den 14 maj 1928, från och med vilken dag han åtnjutit tjänstledighet på grund av sjukdom med undantag för tiden den 15—den 30 juni 1928, då han åtnjutit semester; att Lundholms dagliga tjänstgöringstid under anställningen hos riks försäkringsanstalten varit densamma som den för ordinarie tjänstemän fastställda; att hans avlöningsförmåner hos anstalten under tiden intill utgången av år 1921 utgått med växlande belopp, högst 2,100 kronor för år räknat; att han från och med den 1 januari 1922 till och

med den 31 december 1923 tillhörde 6 lönegraden av då gällande löneplan för extra ordinarie tjänstemän; att han den 1 januari 1924 uppflyttades i 8 lönegraden av samma löneplan; samt att han år 1925 placerades i 14 lönegraden av den numera gällande löneplanen för extra ordinarie tjänstemän och senast åtnjutit avlöning enligt 13 löneklassen i sistnämnda lönegrad.

Vid ansökningen funnos fogade två av legitimerade läkaren V. Bane utfärdade intyg, så lydande:

»Att löjtnanten Frans Gustaf Emanuel Lundholm, född den $\frac{8}{10}$ 1890, som vårdats å Stockholms sjukhem sedan den $\frac{27}{5}$ 1931 under diagnos sclerosis amyotrophica lateralis, under denna tid varit och, jämlikt allmän erfarenhet beträffande sjukdomen ifråga, för all framtid kommer att bli oförmögen till arbete, intygas på heder och samvete.»

»Att löjtnanten Frans Gustaf Emanuel Lundholm, född den 8 okt. 1890, som vårdas å Stockholms sjukhem under diagnos scleros. amyotrophic. lateral., på grund av sjukdomen är oförmögen att skriva sitt namn samt att pat. är psykolabil på ett sätt, att ogynnsamma underrättelser m. m. kunna menligt inverka på hans hälsotillstånd, intygas på heder och samvete.»

Till stöd för sin ansökning har fru Lundholm anfört bland annat följande:

Då Lundholm för sitt uppehälle vore ytterligt beroende av sin inkomst från anstalten och hans svårartade sjukdom omöjliggjorde för honom att på annat sätt finna sin utkomst, skulle han efter erhållet entledigande från sin nuvarande tjänst utan pension stå blottad på nödiga existensmedel. Fru Lundholm vore visserligen för närvarande i stånd till förvärvsarbete (hon hade anställning å advokatbyrå i Stockholm), men syntes denna omständighet icke under förhandenvarande förhållanden böra tillmätas betydelse, enär hennes ringa inkomst på grund av arbetsanställningen icke tillnärmelsevis skulle kunna förslå ens till täckande av de dryga omkostnader, som vore förenade med mannens långvariga sjukhusvård. Makarna Lundholm hade ett minderårigt barn och fru Lundholms arbetsinkomst åtginge enbart till hennes eget och barnets nödtorftiga uppehälle.

För egen del har riksförsäkringsanstalten i ärendet anfört följande:

Av de i ansökningen åberopade läkarintygen framginge, att Lundholm lede av en synnerligen svårartad sjukdom, sclerosis amyotrophica lateralis (halvsidig förskrumpling av ryggmärgen), vilken, enligt vad anstalten inhämtat, numera för honom medfört förlamning av stora delar av kroppen. Då han enligt läkarintygen syntes för all framtid bliva oförmögen till arbete, ansåge sig riksförsäkringsanstalten icke kunna bibehålla honom vid hans befattnings såsom extra ordinarie tjänsteman hos anstalten efter utgången av budgetåret 1931/1932. På grund härav och med hänsyn till vad i ansökningen anförts funne riksförsäkringsanstalten det billigt, att Lundholm, som med skicklighet, nit och plikttröhet fullgjort sin tjänstgöring hos an-

stalten, på sätt i flera liknande fall tidigare ägt rum bereddes pension av statsmedel för tiden efter entledigandet ur anstaltens tjänst.

Riksförsäkringsanstalten ville särskilt framhålla, att den synnerligen ogynnsamma och inom statsförvaltningen sannolikt enastående ställning, som riksförsäkringsanstalten intog i avseende å antalet befattningar å ordinarie stat, för Lundholm uteslutit möjligheten att erhålla ordinarie anställning hos anstalten. Endast omkring 12 procent av anstaltens befattningshavare vore uppförda å ordinarie stat. Det syntes anstalten, som om vid bestämmande av pensionens belopp viss hänsyn borde tagas till detta förhållande.

Under återopande av vad sålunda anförts har riksförsäkringsanstalten hemställt, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för att Lundholm måtte från och med månaden näst efter den, under vilken han frånträdde sin befattning hos anstalten, för sin återstående livstid erhålla en årlig pension av statsmedel.

Statskontoret, som den 3 februari 1932 efter remiss avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anført:

Starka billighetsskäl syntes föreligga för att åt Lundholm utverka någon pension av statsmedel, när han efter mångårigt arbete i statstjänst inom kort måste till följd av sjukdom, som gjorde honom för framtiden oförmögen till arbete, lämna sin anställning. I fråga om pension för befattningshavare, som i likhet med Lundholm åtnjutit avlöning å löneplanen i något av de nya avlöningsreglementena för icke-ordinarie befattningar, hade under de senare åren pläгат iakttagas, att beloppet avpassades med ledning av 1926 års pensionsutrednings den 29 mars 1927 avgivna förslag till pensionsunderlag för i lönegrad placerad icke-ordinarie personal, varvid dock en viss reduktion (10 å 15 procent) vidtagits till följd därav, att vederbörande icke erlagt pensionsavgifter. Med tillämpning härav i förevarande fall skulle pensionsunderlaget utgöra 2,640 kronor och pensionen, beräknad såsom sjukpension med omkring 10 procent reduktion, bliva 1,800 kronor.

I enlighet härmed har statskontoret hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Lundholm finge från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin anställning hos riksförsäkringsanstalten, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 1,800 kronor.

Även jag anser skäligt, att Lundholm kommer i åtnjutande av pension av statsmedel efter avgången ur tjänst. *Departements-
chefen.*

Det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet har beräknats enligt i tidigare liknande fall tillämpade grunder, och har jag icke funnit anledning till erinran mot detsamma. Pensionen torde böra bestämmas att utgå från och med dagen näst efter den, då Lundholm lämnar sin anställning hos riksförsäkringsanstalten.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra ordinarie tjänstemannen hos riksförsäkringsanstalten Frans Gustaf Emanuel Lundholm må från och med dagen näst efter den, då han lämnar sin anställning hos anstalten, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,800 kronor.

8:o.

Ang.
pension åt
e. o. skriv-
biträdet hos
riksförsäk-
ringsanstalten
Sonja Lovisa
Andersson.

I skrivelse den 16 januari 1932 har riksförsäkringsanstalten gjort framställning om utverkande av pension åt extra ordinarie skrivbiträdet hos anstalten Sonja Lovisa Andersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Sonja Lovisa Andersson är född den 6 juni 1900; att hon genomgått folkskola ävensom åtnjutit undervisning vid Stockholms borgarskolas handelslinje; att hon under åren 1916 och 1917 samt under år 1918 intill den 15 augusti innehaft anställning i enskild tjänst; att hon sistnämnda dag antogs såsom extra skrivbiträde hos riksförsäkringsanstalten med en avlöning av 1,140 kronor för år; att hon den 18 september 1922 placerades, räknat från och med den 1 juli 1921, i 1 lönegraden 1 löneklassen av då gällande löneplan för extra ordinarie befattningshavare; att hon från och med den 1 juli 1925 tillhört 2 lönegraden i den från och med samma dag gällande löneplanen med placering under tiden intill den 1 juli 1928 i 2 löneklassen och under tiden därefter i 3 löneklassen; att hennes dagliga arbetstid under anställningen hos anstalten varit densamma som den för ordinarie tjänstemän fastställda; samt att hon åtnjutit tjänstledighet för sjukdom (psychoneuros) 116 dagar under år 1928, 164 dagar under år 1929, 100 dagar under förra hälften av år 1930 samt i en följd alltifrån den 20 september 1930.

Riksförsäkringsanstalten har vid sin skrivelse fogat ett av legitimerade läkaren J. Billström den 8 januari 1932 för Sonja Lovisa Andersson utfärdat intyg, så lydande:

»Fröken Sonja Lovisa Andersson har sedan den 3 januari 1923 varit i min behandling. Hon har lidit av nervösa cirkulationsrubbningsar (Quincke's ödém) och en del andra nervösa besvär. Hon har därjämte lidit av psykos (schizophrenia), vilken ytterst långsamt progredierat och nu under en längre tid gjort henne oavbrutet oförmögen till tjänstgöring. Enligt beprövad erfarenhet brukar denna sjukdom, när den uppträder under sådana former som i detta fall och när den under en tid av över nio år icke blott icke blivit bättre, utan tvärtom försämrats, vara obotlig och för framtiden utesluta återinträde i tjänst. Detta betygas på heder och samvete.»

I sin förberörda skrivelse har riksförsäkringsanstalten anfört, bland annat, följande:

Med hänsyn till innehållet i det av doktor Billström utfärdade läkarintyget vore riksförsäkringsanstalten nödsakad taga under övervägande frågan om entledigande av Sonja Lovisa Andersson från hennes befattning såsom extra ordinarie skrivbiträde hos anstalten.

Enligt ett av sociala distriktsbyrån nr 3 den 14 januari 1932 utfärdat intyg saknade emellertid Sonja Lovisa Andersson egna medel samt underhåll och vård av annan. Då hennes obotliga sjukdom säkerligen omöjliggjorde för henne att på ett nytt verksamhetsområde finna sin utkomst, skulle hon sålunda efter erhållet entledigande från sin nuvarande tjänst utan pension stå blottad på existensmedel.

Med anledning härav samt med hänsyn till Sonja Lovisa Anderssons långa och väl vitsordade tjänstgöring hos riksförsäkringsanstalten, synets det anstalten billigt, att hon för tiden efter sitt entledigande ur anstaltens tjänst erhöle någon pension av statsmedel.

På grund av vad sålunda anförts och under åberopande av tidigare liknande fall, då pension beviljats icke-ordinarie befattningshavare, vilka författningenslignat icke varit därtill berättigade, har riksförsäkringsanstalten hemställt, att Kungl. Maj:t ville hos riksdagen utverka, att Sonja Lovisa Andersson finge från och med månaden näst efter den, under vilken hon erhöle entledigande från sin befattning hos anstalten, under sin återstående livstid uppbära årlig pension av statsmedel.

Statskontoret, som den 6 februari 1932 avgivit infordrat utlåtande i ärendet, har därvid anfört:

Enligt vad handlingarna utvisade hade Sonja Lovisa Andersson, som sedan den 15 augusti 1918 varit anställd hos riksförsäkringsanstalten, efter ingången av år 1928 till en början periodvis men alltsedan den 20 september 1930 oavbrutet åtnjutit tjänstledighet för sjukdom. Av läkares utlåtande framginge, att hennes sjukdom (sinnessjukdom) måste anses obotlig och för framtiden utesluta återinträde i tjänst. På grund härav och ehuru Sonja Lovisa Anderssons effektiva tjänstetid hos anstalten utgjorde allenast omkring tio år, ansåge sig statskontoret med hänsyn till hennes medellöshet böra tillstyrka vidtagande av åtgärd för beredande åt henne av någon pension av statsmedel. Såsom statskontoret framhållit i avgivna utlåtanden om beredande av pension åt extra ordinarie tjänstemännen hos riksförsäkringsanstalten F. G. E. Lundholm och D. V. Gerlofsson, hade ifråga om pension för befattningshavare, som åtnjöte avlöning å löneplanen i något av de nya avlöningsreglementena för icke-ordinarie befattningar, under de senare åren pläгат iakttagas, att pensionsbeloppet avpassades med ledning av 1926 års pensionsutrednings den 29 mars 1927 avgivna förslag till pensionsunderlag för i lönegrad placerad icke-ordinarie personal, varvid dock en viss reduktion (10 å 15 procent) vidtagits till följd därav, att vederbörande icke erlagt avgifter för egen pensionering. Med tillämpning av samma förfaringsätt beträffande pensionen åt Sonja Lovisa Andersson, vilken vore placerad i 2 lönegraden av gällande löneplan för extra ordinarie befattningshavare, skulle pensionsunderlaget utgöra 1.236 kronor och pensionen, beräknad efter reglerna för sjukpension med omkring 10 procent reduktion, bliva 840 kronor.

Departements-
chefen.

Jämväl i nu förevarande ärende anser jag sådana omständigheter föreligga, att pension av statsmedel bör utverkas. Beträffande pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag. Pensionen synes böra utgå till Sonja Lovisa Andersson från och med dagen näst efter den, då hon avgått ur tjänst.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra ordinarie skrivbiträdet hos riksförsäkringsanstalten Sonja Lovisa Andersson må från och med dagen näst efter den, då hon lämnar sin anställning hos anstalten, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 840 kronor.

Ecklesiastikdepartementet.

9:o.

Ang.
pension åt
extraläraren
K. E. Meijen-
qvist.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift har extraläraren vid högre allmänna läroverket i Gävle Karl Edvard Meijenqvist anhållit att komma i åtnjutande av pension efter uppnåendet den 15 juli 1932 av 65 års ålder.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Meijenqvist, som är född den 15 juli 1867, avlade teologisk-filosofisk examen år 1890; att han från och med höstterminen 1906 till och med höstterminen 1931 med undantag av vårterminen 1911 tjänstgjort såsom vikarierande adjunkt, extralärare eller timlärare vid högre allmänna läroverken i Falun och Västervik, realskolan i Karlshamn och högre allmänna läroverket i Gävle, därav med full tjänstgöring under sammanlagt 23 läsår; att han den 9 januari 1932 av skolöverstyrelsen förordnats att tills vidare under vårterminen 1932 vara extralärare vid högre allmänna läroverket i Gävle; att han under sin förenämnda tjänstgöring icke åtnjutit annan ledighet än sjukledighet under kortare tider; samt att han icke innehar annan statstjänst eller åtnjuter pension för sådan tjänst.

Skolöverstyrelsen, som avgivit infortrat utlåtande i ärendet den 24 november 1931, har därvid tillstyrkt bifall till Meijenqvists ansökan under framhållande, att hans ifrågavarande tjänstgöring haft samma omfattning som den, vilken åläge ordinarie adjunkt vid allmänt läroverk, samt under erinran att Kungl. Maj:t och riksdagen vid vissa föregående tillfällen beviljat pensioner till extra ordinarie lärare vid allmänna läroverk. I sistnämnda hänseende har skolöverstyrelsen åberopat 1930 års

riksdags beslut angående rätt för extra ordinarie ämnesläraren vid högre allmänna läroverket i Gävle Hans Larsson Nordendorph att efter uppnådd levnadsålder av 65 år tillgodonjuta en årlig pension av 1,596 kronor (R. skr. 369:1930, punkt 87).

Beträffande det pensionsbelopp, som borde beviljas Meijenqvist, har skolöverstyrelsen anfört följande:

Överstyrelsen ville hemställa, att, i överensstämmelse med beräkningen av förenämnda, åt Nordendorph beviljade pension, vid bestämmandet av nu ifrågavarande pension finge tillämpas de i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension meddelade bestämmelserna, med iakttagande att i sålunda beräknat pensionsbelopp någon reduktion företoges med anledning därav, att Meijenqvist icke erlagt pensionsavgifter, samt att pensionen omräknades efter de i kungörelserna den 15 juni 1922 (nr 360) och den 18 juni 1925 (nr 280) angivna grunderna för bestämmande av nyreglerad pension.

Meijenqvist hade såsom extra ordinarie ämneslärare vid allmänt läroverk uppburit ett årligt arvode av 2,900 kronor, oberäknat tillfällig löneförbättring, dyrtidstillägg och provisorisk avlöningsförbättring. Med tillämpning av bestämmelserna i §§ 3 och 4 av förutnämnda lag angående civila tjänst innehavares rätt till pension utgjorde det pensionsbelopp, som skulle tillerkännas Meijenqvist, därest han innehade en tjänstålder av 33 tjänstår, således $\frac{2}{3} \times 2,900$ kronor eller 1,933 kronor 33 öre. Då Meijenqvists tjänstetid i statens tjänst vid slutet av läsåret 1931/1932 komme att uppgå till 23 år, syntes det pensionsbelopp, som enligt nyss angivna grunder skulle tillkomma honom, böra beräknas till $\frac{23}{33} \times 1,933$ kronor 33 öre eller 1,347 kronor 47 öre och med föreskriven avrundning av pensionsbeloppet uppåt 1,350 kronor. Men icke heller detta belopp syntes kunna oavkortat beviljas Meijenqvist i pension. Han hade nämligen såsom förut nämnts icke med egna pensionsavgifter bidragit till sin pensionering. Sagda pensionsbelopp av 1,350 kronor syntes därför, i överensstämmelse med vad som skett i tidigare liknande fall, böra avrundas till ett något lägre belopp. Överstyrelsen ville såsom det i sådant hänseende i nu förevarande fall lämpliga föreslå ett till 1,200 kronor reducerat belopp. Detta belopp syntes emellertid — såsom förut framhållits — böra omräknas efter de i kungörelserna den 15 juni 1922 (nr 360) och den 18 juni 1925 (nr 280) angivna grunder för nyreglerad pension och således höjas till ett belopp av 1,200 kronor + 180 kronor + 266 kronor + 82 kronor 30 öre eller till 1,728 kronor 30 öre och, med föreskriven avrundning till närmast lägre i helt krontal med 12 jämnt delbara belopp, 1,728 kronor.

I fråga om den tidpunkt, från vilken pension syntes böra beviljas Meijenqvist, har skolöverstyrelsen framhållit, att enär Meijenqvist först den 15 juli 1932 uppnådde den för ordinarie ämneslärare vid de allmänna läroverken föreskrivna pensionsåldern, pensionen syntes böra beviljas att utgå från och med den 1 augusti 1932.

På grund av vad sålunda anförts har skolöverstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva, att Meijenqvist finge från och med den 1 augusti 1932 under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,728 kronor.

Efter remiss har *statskontoret* den 17 december 1931 avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid anfört, att statskontoret i likhet med skolöverstyrelsen funne skäl föreligga för utverkande av pension åt Meijenqvist, ävensom förklarar sig icke hava något att erinra mot skolöverstyrelsens beräkning av pensionsbeloppet, vilken överensstämde med den princip, som kommit till tillämpning i det av skolöverstyrelsen åberopade fallet.

*Departements-
chefen.*

Under hänvisning till det av skolöverstyrelsen åberopade precedensfallet tillstyrker jag, att pension beredes Meijenqvist till belopp, som av ämbetsverken föreslagits, eller 1,728 kronor, att bestridas från allmänna indragningsstaten. Pensionen synes i enlighet med skolöverstyrelsens hemställan böra utgå från och med månaden näst efter den, varunder Meijenqvist uppnår en levnadsålder av 65 år, eller från och med den 1 augusti 1932.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extraläraren vid högre allmänna läroverket i Gävle Karl Edvard Meijenqvist må, räknat från och med den 1 augusti 1932, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,728 kronor.

10:o.

*Ang.
pension åt
förste vakt-
mästaren C. J
Carlsson.*

Med eget utlåtande den 15 januari 1932 har skolöverstyrelsen till Kungl. Maj:t överlämnat en av *rektorn vid högre allmänna läroverket å Östermalm* i Stockholm gjord framställning om beredande av pension åt förste vaktmästaren vid samma läroverk Carl Johan Carlsson.

Av handlingarna i ärendet framgår, att Carlsson, som är född den 2 oktober 1857 och alltså uppnått en levnadsålder av 74 år, alltsedan den 1 oktober 1895 innehaft anställning såsom vaktmästare vid allmänt läroverk; att han beräknas komma att avgå från nu innehavande befattning vid högre allmänna läroverket å Östermalm med utgången av september månad 1932; att han för sin tjänstgöring erhållit de bästa vitsord; samt att hans löneförmåner under åren 1925—1931 uppgått till 2,640 kronor om året jämte dyrtidstillägg enligt de för statens befattningshavare vid oreglerade verk gällande grunder ävensom att han åtnjutit förmån av fri bostad (2 rum och kök) med värme och lyse, vilken förmån av taxeringsmyndigheterna uppskattats till ett värde av 800 kronor om året.

Skolöverstyrelsen har i ärendet anfört, bland annat, följande:

Enligt ett av överstyrelsen för rikets allmänna läroverk den 12 september 1911 avgivet förslag till läroverksvaktmästares pensionering, vilket

lögat till grund för åtskilliga av riksdagen beviljade pensioner åt sådana befattningshavare, vore Carlssons vaktmästarbefattning vid högre allmänna läroverket å Östermalm i Stockholm att hänföra till den pensionsklass, som överstyrelsen föreslagit för förste vaktmästare vid högre allmänna läroverk. Till vaktmästare av nämnda pensionsklass hade pension senast beviljats av 1931 års riksdag, då pension tillerkänts, bland andra, förste vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Linköping C. J. Claesson (R. skr. nr 202:1931, punkt 60). Dennes pension hade därvid bestämts till 1,584 kronor, d. v. s. det belopp, vartill en pension av 1,100 kronor — det oreglerade pensionsbelopp, som av riksdagen beviljats till vaktmästare av ifrågavarande pensionsklass i de fall, då vederbörande sökande uppnått en tjänsteålder av minst 30 år — uppginge vid omräkning efter de i kungörelserna den 15 juni 1922 (nr 360) och den 18 juni 1925 (nr 280) angivna grunder för bestämmande av nyreglerad pension. Med anledning därav syntes även Carlsson böra beviljas en pension av 1,584 kronor om året.

På grund av vad sålunda anförts har skolöverstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva, att Carlsson finge från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten komme att äga rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

Statskontoret, som den 23 januari 1932 avgivit infortrat utlåtande i ärendet, har därvid anført, att ämbetsverket, på grund av vad handlingarna innehöle rörande Carlssons levnadsålder och tjänstetid samt vad av skolöverstyrelsen åberopats till stöd för det föreslagna pensionsbeloppet, icke hade något att erinra mot utverkande av pension åt Carlsson i enlighet med skolöverstyrelsens hemställan.

I likhet med myndigheterna anser jag skäligt, att Carlsson kommer i åtnjutande av pension enligt i tidigare liknande fall tillämpade, i skolöverstyrelsens utlåtande angivna grunder. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departements-
chefen.*

att förste vaktmästaren vid högre allmänna läroverket å Östermalm i Stockholm Carl Johan Carlsson må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1.584 kronor.

11:o.

Ang.
pension åt
vaktmästaren
K. A. Hern-
lund.

Med eget utlåtande den 5 januari 1932 har skolöverstyrelsen överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse, däri t. f. rektorn vid folkskoleseminariet i Strängnäs, under erinran att seminariet med utgången av budgetåret 1931/1932 komme att slutgiltigt indragas, gjort framställning om beredande av pension åt vaktmästaren därstädes Karl Alfred Hernlund.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Hernlund, som är född den 4 juni 1864, sedan den 1 oktober 1904 utan avbrott tjänstgjort och fortfarande tjänstgör såsom vaktmästare vid folkskoleseminariet i Strängnäs; att han under hela anställningstiden jämte vaktmästargöromålen omhänderhaft eldningen vid seminariet; att han, såvitt det kunnat utrönas, aldrig åtnjutit annan tjänstledighet än för sjukdom; att han på ett i allo utmärkt sätt fullgjort sina åligganden; att hans avlöningsförmåner — förutom fri bostad om två rum och kök med bränsle och lyse jämté planteringsland — utgjort, fränsett dyrtidstillägg, 2,400 kronor under ett vart av åren 1922—1925 och 2,500 kronor under ett vart av åren 1926—1931; samt att vid beräkningen av Hernlunds kontanta avlöning från och med år 1922 tagits till utgångspunkt det avlöningsbelopp, 3,108 kronor för år, som tillkommer förste expeditionsvakt i nyreglerat verk, placerad i högsta löneklassen i 7 lönegraden i ortsgrupp D, därvid från sistnämnda belopp, 3,108 kronor, dragits dels det beräknade värdet av naturaförmåner (600 kronor för år till och med år 1925 och 500 kronor för år under tiden därefter) dels ock ett belopp av 108 kronor, motsvarande pensionsavgift.

I sin förenämnda skrivelse har t. f. rektorn vid folkskoleseminariet framhållit, att då Hernlund vore fullständigt frisk och obruten av åldern, han gärna hade tjänstgjort ännu ett par år för att öka antalet för pension beräkneliga tjänstår. Enär detta på grund av seminariets indragning ej läte sig göra, hemställdes, att oavkortad pension måtte tillerkännas Hernlund.

Skolöverstyrelsen har i ärendet anfört huvudsakligen följande:

I skrivelse den 20 november 1931 angående omfattningen av folkskol-lärarytbildningen läsåret 1932/1933 m. m. hade skolöverstyrelsen i samband med frågan om förflyttning av befattningshavarna vid folkskoleseminariet i Strängnäs erinrat, att vaktmästaren därstädes, den nu till pension föreslagne Karl Alfred Hernlund, den 4 juni 1931 uppnått en ålder av 67 år. Ehuru, enligt förmenande av t. f. rektorn vid seminariet, Hernlund kunde kvarstå även under budgetåret 1932/1933, hade överstyrelsen förklarat sig med hänsyn till vaktmästarens ålder finna det lämpligare, att Hernlund erhöle pension från och med den 1 juli 1932.

Skolöverstyrelsen ville erinra om att pension i ett flertal fall av riksdagen beviljats vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare vid folkskoleseminarier och allmänna läroverk, t. ex. år 1930 åt vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Uppsala Edvard Bergvall (R. skr. nr 369: 1930,

punkt 82) och år 1931 åt maskinisten vid högre realläroverket i Göteborg Frans Linus Lindqvist (R. skr. nr 202:1931, punkt 68). Full pension, beräknad för en tjänstetid av 30 år, hade i dylika fall under senare år av riksdagen beviljats med 1,584 kronor, d. v. s. det belopp, vartill äldre pension å 1,100 kronor uppginge vid omräkning till nyreglerad pension enligt de grunder, som funnes angivna i kungörelserna den 15 juni 1922 (nr 360) och den 18 juni 1925 (nr 280).

Hernlund ägde att för pension tillgodoräkna sig 27 tjänstår. Genom folkskoleseminariets i Strängnäs nedläggande med utgången av juni månad 1932 komme Hernlund att sakna möjlighet att tjänstgöra ytterligare det antal år, som erfordrades för full pension. T. f. rektorn vid folkskoleseminariet hade ävenledes i sin framställning framhållit detta och hemställt, att Hernlund måtte tillerkännas oavkortad pension. Överstyrelsen funne sig böra instämma i rektorns sistnämnda yrkande, då det syntes överstyrelsen obilligt, att Hernlund på grund av förhållanden, över vilka han icke kunnat råda, skulle i pensionshänseende komma i ogynnsammare ställning än andra med honom jämförbara befattningshavare. Med anledning härav syntes Hernlund böra beviljas en pension av 1,584 kronor.

På grund av det sålunda anförda har skolöverstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Hernlund finge från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från hans innehavande befattning ägde rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

Statskontoret, som efter remiss avgivit utlåtande i ärendet den 13 januari 1932, har därvid yttrat:

Goda skäl syntes föreligga för beredande av pension åt Hernlund, när han inom kort nödgades lämna sin anställning i sammanhang med seminariets indragning, och med hänsyn till anledningen till att han nu måste avgå utan att, såsom han eljest tänkt sig, kunna genom kvarstående i tjänsten intjäna de år, som fattades i det för hel pension i regel fordrade antalet tjänstår, ville statskontoret icke göra någon erinran mot förslaget att åt Hernlund utverka ett pensionsbelopp av 1,584 kronor för år räknat. Statskontoret tillstyrkte alltså, att åtgärd vidtoges i enlighet med vad skolöverstyrelsen hemställt.

Under återopande av vad myndigheterna i ärendet anförte tillstyrker jag, att pension utverkas åt Hernlund. På grund av de särskilda omständigheter, som på sätt av den föregående redogörelsen framgår i detta fall föreligga, vill jag icke heller motsätta mig myndigheternas förslag i fråga om beräkningen av pensionsbeloppet.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departement-
chefen.*

att vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Strängnäs Karl Alfred Hernlund må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

12:o.

Ang.
pension åt
städerskan
Ida Maria
Lindmark.

I skrivelse den 24 november 1931 har *skolöverstyrelsen*, med förändring av en av städerskan vid samrealskolan i Skellefteå Ida Maria Lindmark hos överstyrelsen gjord ansökning, hemställt om utverkande av pension åt Ida Maria Lindmark.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Ida Maria Lindmark är född den 12 oktober 1867; att hon alltsedan läsåret 1900/1901 varit anställd såsom städerska vid statliga läroanstalter, till en början vid Skellefteå lägre allmänna läroverk och, efter denna läroanstalts ombildning först till samskola och senare till samrealskola, vid sistnämnda skolor; att hon på grund av sjukdom (tumör) och undergången svår operation varit ur stånd att tjänstgöra sedan den 19 oktober 1931; att hon enligt för henne utfärdad läkarintyg på grund av sin nämnda sjukdom är för all framtid oförmögen till arbete; att hon fullgjort sina åligganden på ett mönstergillt sätt och fört en hedrande vandel; att hennes tjänstgöring vid läroanstalten utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning; att hennes avlöningsförmåner från och med år 1920 utgjort arvode med 800 kronor för år, utan rätt att därå uppbära dyrtidstillägg, ävensom hyresbidrag med 200 kronor om året samt förmån av fri vedbrand och lyse, vilken förmån värderats till 200 kronor för år; att hon uppburit full avlöning till och med utgången av år 1931; samt att samrealskolans lärarkollegium å sammanträde den 12 januari 1932 beslutat bevilja henne en sjukhjälp med 600 kronor om året jämte förenämnda hyresbidrag och naturaförmåner, att utgå till den 1 juli 1932 eller den tidigare tidpunkt, från vilken hon kunde komma i åtnjutande av pension av statsmedel.

Skolöverstyrelsen har i sin förberörda skrivelse uttalat, att överstyrelsen funne det i hög grad behjärtansvärt, att Ida Maria Lindmark erhöle så stor pension, som med hänsyn till arten av hennes arbete i statens tjänst kunde anses skäligt, samt vidare anför, bland annat, följande:

Skolöverstyrelsen ville erinra, att Kungl. Maj:t och riksdagen vid flera tillfällen beviljat pensioner till såväl vaktmästare som städerskor vid de allmänna läroverken och högre lärarinneseminariet. I ett av läroverksöverstyrelsen den 12 september 1911 avgivet förslag till läroverksvaktmästares pensionering, vilket legat till grund för åtskilliga av riksdagen beviljade pensioner åt sådana befattningshavare, hade till den i sagda förslag upptagna lägsta pensionsklass, för vilken läroverksöverstyrelsen föreslagit, att pension skulle utgå, hänförts samtliga de vid de allmänna läroverken anställda kvinnliga betjante, vilka hade stadigvarande anställning men vilkas arvoden uppginge till jämförelsevis små belopp, och syntes Ida Maria Lindmark böra i pensionshänseende jämställas med dylika befattningshavare.

Under hänvisning till 1926 års riksdags beslut om pension åt städerskan vid högre lärarinneseminariet i Stockholm Maria Olsdotter Kilfeldt (R. skr.

nr 148:1926, punkt 47) och 1931 års riksdags beslut om pension åt städerskan vid högre allmänna läroverket i Linköping Karolina Matilda Andersson (R. skr. nr 202:1931, punkt 61) finge överstyrelsen föreslå, att Ida Maria Lindmark måtte bekomma pension till minst lika stort belopp som nysnämnda två städerskor, eller 660 kronor med därå utgående dyrtids-tillägg.

På grund av vad sålunda anförts har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva, att Ida Maria Lindmark finge från och med månaden näst efter den, under vilken hon avginge från sin befattning, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

Statskontoret, som den 16 december 1931 avgivit infordrat utlåtande i ärendet, har därvid anført, att då skolöverstyrelsens förslag i förevarande ärende överensstämde med vad som förut under liknande förhållanden tillämpats beträffande pension åt städerskor vid allmänna läroverk, ämbetsverket anslöte sig till vad skolöverstyrelsen hemställt.

I överensstämmelse med vad myndigheterna föreslagit tillstyrker jag, att pension av statsmedel beredes Ida Maria Lindmark enligt förut angivna, i tidigare liknande fall tillämpade grunder. Pensionen synes böra bestämmas att utgå från och med månaden näst efter den, varunder Ida Maria Lindmark lämnar sin ifrågavarande anställning, samt bestridas från allmänna indragningsstaten.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att städerskan vid samrealskolan i Skellefteå Ida Maria Lindmark må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgår från sin anställning vid skolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o)—12:o) hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik H:son Malm.